

I. časť

1) Formulujte a dokažte výsledky o (ne)rozhodnuteľnosti problému (zastavení) v S, V, D (stand, volne a dosiahnuteľne schémy)

S - časť: *prehľadovanie* stavu výpočtu do šírky

V, D - rozhod: V - ak $\exists$ cesta do endu, D - end je dosiahnuteľný

2) Ktorú z uvedených konštrukcií je (nie je) možné preložiť do (ekvivalentnej) schémy z WP? Presco?

W1: while b1 $\wedge$ b2 do S od

W2: while b1 V b2 do S od

W3: while not b do S od

3. Určite a zdôvodnite vzťahy medzi triedami S, V, D a P (prechodne sch.) vzhľadom na relácie podmnožina a preložitelnosť.

	S	V	D	P	prelož	S	V	D	P
S	T	F	F	F	F	T	F	F	F
V	T	T	F	F	V	T	T	T	T
D	T	F	T	F	D	T	F	T	T
P	T	F	T	T	P	T	T	F	T

4) Formulovať a dokažte tvrdenie o (ne)rozhodnuteľnosti príslušnosti štandardných schém k triede (volných) schém.

Ani časť: redukcia PKP na problém volnosti.

Pričina demontážujeme na schéme S₁ zodpovedajúcej PKP C₄

S₁: *begin* [y₁, y₂, y₃] := (a, a, b)

1: *if* P(y₁) *then goto* 8

2: [y₁] := [f(y₁)]

3: *if* P(y₂) *then goto* 10

4: [y₂] := [f(y₂)]

5: *if* P(y₃) *then goto* 12

6: [y₁, y₂] := [u₁(y₁), v₁(y₂)]

7: *goto* 13

8: [y₁, y₂] := [u₁(y₁), v₁(y₂)]

9: *goto* 13

10: [y₁, y₂] := [u₂(y₁), v₂(y₂)]

11: *goto* 13

12: [y₁, y₂] := [u₃(y₁), v₃(y₂)]

13: [y₃] := [f(y₃)]

14: *if* P(y₃) *then goto* 17

15: [y₃] := [f(y₃)]

16: *goto* 1

17: *if* P(y₁) *then goto end*

18: *if* P(y₂) *then goto end*

19: [y₃] := [f(y₃)]

end [z] := [y]

Premenu y₃ sa kontroluje generovane nejakej k-tice (y₁, ..., y_k). Priradenie do y₁ a y₂ stimuluje postupnú kompozíciu u a v. Nevolnosť schémy vzniká jedine v čase 17 - 18 - end a to práve vtedy keď y₁ = y₂ t.j. keď má C₄ riešenie.

5) Uvažujeme triedu schém L s (rozhodnuteľnymi) problémom dosiahnuteľnosti príslazu (napr. liberálne schémy). Treba dokažat rozhodnuteľnosť divergencie príslušných schém z L.

6) Formulujte a dokažte tvrdenie umožňujúce využiť Herbrandove interpretácie pri dokazovaní základných vlastností programových schém.

Lemma: Ku každej interpretácii I symbolov danej schémy S a každemu ohodnoteniu vstupných premenlivých v existuje voňaj interpretácia I₀, ktorá je s. nou zladená (a naopak).

Dôkaz: Nech V₁, V₂ ∈ B^T; T = T₁ × T₂ × ... × T_n kde T_i = (T_{1,1}, ..., T_{1,n}) / (T_{2,1}, ..., T_{2,n}) = k. Interpretáciu I₀ zladenú s I definuje predpis: h₀(P)(T₁, ..., T_n) = k, ak (T₁, ..., T_n) ∈ T₀. Výpočet a zladení symbolický výpočet preschádzajú tou istou cestou v diagrame danej schémy.

Lemma: Nech S je schéma. I₀ interpretácia, v ohodnotenie vstupov a I₁, voňaj interpretácia zladená s I a v. Potom pre j-te konfigurácie (t₁, ..., t_n), a [T₁, ..., T_n] výpočtov (S, I₀, Xⁿ) platí s = sⁿ a f(t_i) = d_i pre všetky i < j, n.

Dôkaz: Indukčnou voľňadom na výpočet. V každom indukčnom kroku treba brať do úvahy všetky možné prekazy.

Veta: 1. Schéma S sa zastaví práve vtedy, keď sa zastaví výpočet pre každú Herbrandovu interpretáciu schémy S.

2. Dve kompatibilné schémy S₁, S₂ sú ekvivalentné vtedy a len vtedy, keď pre každú Herbrandovu interpretáciu I₀ sa programy (S₁, I₀) (S₂, I₀) budú zastavovať alebo sa oba zastavia, pričom platí val(S₁, I₀, Xⁿ) = val(S₂, I₀, Xⁿ).

3. Dve kompatibilné schémy S₁, S₂ sú izomorfné práve vtedy, keď pre každú Herbrandovu interpretáciu je výpočtová postupnosť stavov S₁ identická s výpočtovou postupnosťou stavov S₂.

Dôkaz: Zrejme ak platí vlastnosť pre v interpretácie, platí aj pre Herbrandove. Opäťná implikácia: 1. Zastavenie: Dôkaz: uvedeními lemm. 2. Ekvivalencie: Nech S₁ = S₂ = S₃ na triede voňajch interpretácií, t.j. val(S₁, I₀, Xⁿ) = val(S₂, I₀, Xⁿ). Potom pre v interpretácie I a ohodnotenia v existuje zladená interpretácia I₀, také, že (S₁, I₀) (S₂, I₀) alebo oba cykly alebo val(S₁, I₀, Xⁿ) = (val(S₂, I₀, Xⁿ)). Analogická vlastnosť platí pre S₂ (dôsledok druhej lemy). Takže programy (S₁, I₀) (S₂, I₀) budú oba cykly alebo sa oba zastavia s rovnakým výsledkom. 3. Izomorfnosť: Analógia s ekvivalenciou.

7) Sformulujte a dokažte tvrdenie o (ne)rozhodnuteľnosti problému izomorfnosti voňajch schém. Uveďte definíciu histórie výpočtu, pre ktore vase tvrdenie platí.

Problém izomorfnosti voňajch schém je rozhodnuteľný. Ku každej voľnej schéme S priradíme regulárnu gramatiku nasledujúcou konštrukciou. Neterminálny sú stavy s_n zodpovedajúce jednotlivým návštevám v schéme S. Terminálny definujeme tým, že ku každému priradeniu prírodné terminálny symbol a a ku každej podmienke p priradíme dvojicu terminálov p, p'. Počítačovým stavom je s_n.

begin [yⁿ] := [f(xⁿ), ..., t(xⁿ)]

l: [yⁿ] := [t(xⁿ, yⁿ⁻¹), ..., t(xⁿ, y¹)]

l: *goto* k

l: *if* P(xⁿ, yⁿ) *then* [yⁿ] := [t(xⁿ, yⁿ⁻¹), ..., t(xⁿ, y¹)]

l: *if* P(xⁿ, yⁿ) *then goto* k

end [zⁿ] := [f(xⁿ, yⁿ⁻¹), ..., t(xⁿ, y¹)]

Označme (S₁) regulárny jazyk generovaný uvedenou gramatikou. Je zrejme, že v prípade voňajch schém ku každej Herbrandovej interpretácii zodpovedá práve jedno slovo v L(S₁). Dve kompatibilné voňaj schémy S₁ a S₂ sú izomorfné práve vtedy, keď L(S₁) a L(S₂) generujú tie isté množiny slov. Tento problém je rozhodnuteľný => aj izomorfnosť voňajch schém je rozhodnuteľný.

Použití sme históriu postupnosti stavov.

8) Dokažte, že trieda štandardných schém S sa nedá preložiť do triedy štrukturovaných schém W.

Napr. voňaj schéma S nemá ekvivalentnú štruktúrovanú.

S: *begin* [y] := [x]

1: *if* P(y) *then goto* 3

2: *goto end*

3: *if* P(y) *then goto* 5

4: *goto end*

5: [y] := [f(y)]

6: *goto* 1

end [z] := [y]

Príklad: W: *begin* [y] := [x]

1: *if* P(y) *then goto* 3

2: *goto end*

3: *if* P(y) *then goto* 5

4: *goto end*

5: [y] := [f(y)]

6: *goto* 1

end [z] := [y]

Príklad: W: *begin* [y] := [x]

1: *if* P(y) *then goto* 3

2: *goto end*

3: *if* P(y) *then goto* 5

4: *goto end*

5: [y] := [f(y)]

6: *goto* 1

end [z] := [y]

Príklad: W: *begin* [y] := [x]

1: *if* P(y) *then goto* 3

2: *goto end*

3: *if* P(y) *then goto* 5

4: *goto end*

5: [y] := [f(y)]

6: *goto* 1

end [z] := [y]

Príklad: W: *begin* [y] := [x]

1: *if* P(y) *then goto* 3

2: *goto end*

3: *if* P(y) *then goto* 5

4: *goto end*

5: [y] := [f(y)]

6: *goto* 1

end [z] := [y]

Nezrôhod. - príkázne priradenie tesne pred end. Počom ak by sme vedeli rozhodnúť dosiahnuteľnosť tohto priradenia, tak verne rozhodnúť aj zariadenie. Spoz.

11.) W s countrom . Efektívna predzitelnosť S->WV

Ano, S sa dá efektívne preložiť do W¹-ic. Problém robia príkazy goto. Akore môžu skočiť úplne hocikam (víd kontrapríklad na príklad S->W).
Schému z S: begin

```
1: if p1(y) then goto 3
2: goto end
3: if p2(y) then goto 5
4: goto end
5: [y] := f(y)
6: goto 1
end
```

Prekážme takto do W¹-ic:

```
W: begin
c=1
while c<=6 do
if c=1 then
if p1(y) then c=3
else c=2
else if c=2 then
c=7
else if c=3 then
if p2(y) then c=5
else c=4
else if c=4 then
c=7
else if c=5 then
[y] := f(y)
c=6
else if c=6 then
c=1
od
```

Skážba v c si pamätame riadok v schéme S, ktorý práve vykonávame. c najprv nastavíme na c=1 a vchádzame do cyklu while. Kým je c<=6 (esto sme sa nedostali na koniec príkazy), tak postupne obsadzujeme c a vykonáme príslušný príkaz (riadok) zo schémy S. A nastavíme c na ďalší riadok, ktorý sa má vykonať.

12.) Dok, že dve Janov. sch. sú ekvív. práve vtedy, keď sa pri každu herb. interpř. buď obe nezastavia alebo sa zastavia a piatu val(S1,1) = val(S2,1) = c_k (k=1, ..., L) x. (pozooooooooooooo v skřiptach je to síce povedané ale nie dokazané)

13.) Porovnájte triedy schém S a R.

S je (efekt.) preložit. do R (ostré podmnožina). Naspať to negde, lebo

```
R: begin [y] := [a]
f(x,y) <= if p(x) then f(y) else h(f(p1(y)), f(x,y))
end [z] := (x,y)
```

14.) Bola zadána nasledujúca trieda schém:

P ::= (A | P1;P2 | if b then P1 else P2 | while b do P od)

přičom b boli predikáty integrované nad množinou stavov, A boli elementárne príkazy - funkcie interpretovane na množine stavov. Bolo treba určiť či je problém divergencie rozhodnuteľný v tejto triede.

Ano je, sú to vlastne W. (Vraj)

15.) problém zastavenia pre standardne, volne a dosiahnuteľne schémy Sformulujte a dokažte výsledky o (ne)rozhodnuteľnosti problému divergencie v triede standardných, volných a dosiahnuteľných schém.

S - nezrôhod. V - rozhod. D - rozhod.

16.) (15 bodov)

Uvažujme triedu schém L s rozhodnuteľným problémom dosiahnuteľnosti príkazu (např. liberálne schémy). Dokažte, alebo vyvráťte tvrdenie: Problém, či je ľubovoľná schéma z L priči hodná je rozhodnuteľný.

Je rozhod. (Vraj) - ale čo ak idú do príkazu dve hrany? Ja si skôr myslím, že nie.

17) máme nejaký > loop S1 when b break S2 pool < ... skonštruujte k tomu ekvivalentnú zalezitosť v štrukturovaných schémach a inferencie pravidlo... dokažte že je zdrave

S1: while not b do S2; S1 od

18) Zistite, či je nasledujúca schéma volná, resp. či sa zastavi

```
S: begin [y1,y2,y3] := [x,f(x),f(f(x))]
1: [y2] := f(y2)
2: if p(y2) then goto 4
3: goto end
4: [y3] := f(y3)
5: [y2] := f(y2)
6: if p(y2) then goto end
7: [y1] := f(y1)
8: if p(y1) then goto 10
9: goto 5
10: [y3] := f(y3)
11: if p(y3) then goto end
12: goto 1
end [z] := [a]
```

19) Najdte nekonečnú množinu M standardných schém taku, že pre jej ľubovoľnú konečnú podmnožinu M' existuje interpretácia, pre ktorú všetky schémy z M' zastavia, ale neexistuje interpretácia pre ktorú zastavia všetky schémy z množiny M.

20) Ukážte, že problém volnosti Janovových schém je rozhodnuteľný.

Evidentne, daná Janovova schéma nie je voľná práve vtedy, keď v nej existuje cesta obsahujúca dva rovnaké testovacie príkazy (t.j. s rovnakým predikátovým symbolom), medzi ktorými nie je prázdné.

21) Nech S je ľubovoľná volná schéma. Tvoria výstupné bermy (po odstránení zatvoriek) cez všetky možné Herbrandovské interpretácie regulárnu množinu? Akú podmienku stačí pridať, aby regulárnu množinu tvorili?

22) Keby sme pri výpočte rekurzívneho programu prepisovali term zodpovedajúci najpravšiemu najynutomšiemu výskytu funkčnej premennej mohli by sme dostať iný výsledok ako pri normálnom výhodnocovaní?

Ano, např.

f(x,y) <= if x<1 then 1 else f(0, f(x,y))
normálne vždy vráti 1, ale spomínaný postup vráti 1

23) Uvažujme nasledovnú rekurzívnu schému:

```
begin
f(y) = if p(y) then f(y) else h(y, f(g(y)))
end [z] := f(a)
```

Najdte ekvivalentnú standardnú schému používajúcu iba tri pracovne premenne.

24) Uvažujme triedu standardných schém, ktoré zastavia pre každú interpretáciu. Sú v triede týchto schém problémy izomorfizmu a ekvivalencie rozhodnuteľné?

II. časť

1) relacným kalkuľom vyjadrite čiastočnú spravnosť programu P vzhľadom na podmienky p a q; vyradite inferencie Hoareho pravidla v relacnom kalkule

```

(p) P(q)
{a(x,y)} g(x,y) {a(x,y)} := g(x,y) {a(x,y)}
{a(x,y)} {a(x,y)} {a(x,y)}
{a(x,y)} S {a(x,y)}
{a(x,y)} S {a(x,y)}
{a(x,y)} S {a(x,y)}
{a(x,y)} S {a(x,y)}
{a(x,y)} S {a(x,y)}
{a(x,y)} S {a(x,y)}
{a(x,y)} S {a(x,y)}
{a(x,y)} S {a(x,y)}

```

2) určte postazujúcu podmienku čiastočnej spravnosti schémy (samozrejme štruktúrovanej) pomocou Hoareho metódy, P(x), Q(x,z), Invariant I(x,y)

Nech P je štruktúrovaný program, P(x) vstupná a Q(x,z) výstupná podmienka. AK H |— {p} P {q}, potom je program P čiastočne správny vzhľadom na vstupnú podmienku p a výstupnú podmienku q.

3) Definovať najväčšiu vstupnú a najmenšiu výstupnú podmienku a v tom kontexte vysvetliť, prečo si vo Floydovej metóde pri definícii Rab a rab používa spätna a nie dopredná substitúcia (nové, ale: čo to znamená, to sa má napísať)

Najväčšia vstupná podmienka k programu P a výstupnej podmienke q (označujeme wp(P,q);
 vp ak platí {wp(P,q)} P {q}, {p} P {q}, potom p => wp(P,q).
 Najmenšia výstupná podmienka k prog. P a vstupnej podmienke p (označujeme sp(P,p));
 vq ak platí {p} P {sp(P,p)}, {p} P {q}, potom sp(P,p) => q.

4) loop S1; when b exit; z2; pool -> upraviť na ekvivalent v štruktúrovaných schémach + dokaz: združnosť pravidiel, (p&b)?S(p=>(-b=>q)) zísť, či je pravidlo zdravé (polonové)
 {p} while b do S od {q}

5) Skomulujte Floydovu metódu postac. podmienku (čiastočnej spravnosti) schémy, vzhľadom na vstup. podmienku p(x), výstupnú q(x,z) a invarianty I(x,y) a I'(x,y).
 begin [y_1, y_2] := [x, a]
 1: [y_1] := [g(y_1, y_2)]
 2: if p_1(y_1) then goto 5
 3: [y_1, y_2] := [f_1(y_1), f_2(y_2)]
 4: goto 1
 5: [y_2] := [f_2(y_1)]
 6: if p_2(y_2) then goto end
 7: [y_1, y_2] := [g_1(y_1), g_2(y_2)]
 8: goto 1
 end [z] := [g_1(y_1)]

Stručne popíšte Hoareovský inferenčný systém na dokazovanie čiastočnej spravnosti programu a špecifikujte podmienky platnosti a dokaz. indukčnej formuly, resp. korektnosti a úplnosti inf. sys.

platnosť formuly: /- u; Formula a platí v danej triede modelov resp. v danom konkrétnom modeli.
 dokaz formuly: /- a; Formula a je dokazatelná ak existuje postupnosť formlí a_0, ..., a_n, taká, že a_0 je a a a_n je a.
 (1.5.10) buď u; je axioma alebo existuje pravidlo u_0, ..., u_n, také, že všetky a_{i+1} su ekv. post. pravosti a_i, ..., a_n.
 zdravosť systému: /- u => /- a
 úplnosť systému: /- u => /- a

6) Rozhodnite, či su nasledovne inf. pravidla zdrave:
 {p} S {q}

 {p} repeat S until b {p & b}

 Ano, ekvivalentne s {p} S while -b do S od {p&b}

{p} si {p} S2 {p}
 {p} loop S1; when b exit S2; pool {p & b}

Svoji tvrdenie, skontrolujte, a eho vyvratite kontra príkladom.
 7) Uvedte, ako sa odlišujú Floydova a Hoareova metoda z hľadiska indukčnej techniky, technik, charakterizujte tieto indukčné techniky

8) Na základe formálneho dokazu pomocou Floydovej metódy odovzdate zostávajúce podmienky (tobajne spravnosti) schémy S vzhľadom na vstupnú podmienku p(x) a výstupnú podmienku q(x,z) a invariant I(x,y,z,y3).

```

1: [y2] := [f2(y3)]
2: if I(x,y) then goto end
3: [y1, y3] := [g1(y1), g2(y3)]
4: goto 1
end [z] := [y1]

```

9) Správny mlisort pomocou hoareho

39/40

easy (n.p.)

Me, musí byť hoare {p} S1 {p} {p&b} S2 {p}

III časť

- 1) požiadavky na algebraickú štruktúru semantických domen, ich konštrukcia (a dokaz že spĺňajú definíciu)
- 2) zadané semantiky σ a M , dokážte $M = O$ *87-82*
- 3) uvažujeme semantiku N , ktorá je rovnaká ako M , ale:


```

      S1 while b do S od |  $\sigma = \text{najm. home ohraničenie funkcii } \psi_{S1}$ 
      kde  $\psi_{S1,0} = \lambda \alpha. 1$ 
       $\psi_{S1}(i+1) = \lambda \alpha. \text{if } W(b) \sigma \text{ then } N(S)(\psi_{S1}(i)(\sigma)) \text{ else } \sigma$ 
      Platí  $N = M$ ?
      
```
- 4) či je najmenším pevným bodom:


```

       $f(x,y) = \text{if } y=0 \text{ then } y \text{ else } 1$ 
       $\phi(x,y) \leq \text{if } x=0 \text{ then } y \text{ else } 1$ 
       $\phi(x,y) \leq \text{if } y=0 \text{ then } \phi(x-1,1) \text{ else } \phi(x-1, \phi(x,y-1))$ 
      je pevné alebo nie? najmenší?
      
```
- 5) zadané semantické kritérium korektnosti pravidiel, uveďte ktoré to spĺňajú v jazykoch L_4 a L_2
- 6) Definujte Vstupno/Výstupnú operáciu a denotačnú semantiku jednoduchého jazyka - priradenie, kompozícia, vetvenie, iterácia + loop S1; when b exit: S2 pool (polonove)
- 7) Sformulovať a dokázať vetu o najmenšom pevnom bode funkcionalu (Kierne), získať, či $f(x) = x+y+1$ je najmenším pevným bodom funkcionalu


```

       $\phi(x,y) \leq \text{if } xy=0 \text{ then } x-y+1 \text{ else } \phi(x-1,y-1)$  (polonove)
      
```
- 8) Cpr = Fp (stare, ako jeho gate) *95*
- 9) Zadefinujte operáciu vstupno-výstupnú semantiku a denotačnú semantiku pre triedu programov so "standardnými" priradením, kompozíciou a vetvením a s cyklom: loop S1; if b then exit: S2; pool
- 10) Zadefinujte semantiku rekurzívnych programov + vetvy o tom, že tá definícia je korektná *97*
- 11) Rozhodnite, či je funkcia f [najmenším pevným bodom] funkcionalu prislúchajúceho k definícii


```

       $\phi(x,y) = \text{if } x=0 \text{ then } y$ 
       $\text{else } \phi(x-1, \phi(x,y-1))$ 
       $\text{if } y=0 \text{ then } \phi(x-1,1)$ 
      
```
- 12) Zadefinujte semantické kritérium [korektnosti pravidiel] a nájdite pravidlo, ktoré ho nespĺňa, ale je korektné v jazyku L_4
- 13) Majme triedu striktných relácií nad $\{Sigma, cup, \cup, \cup, \cup\}$, pre každú reláciu R z nej platí: $[1,y] \text{ in } R \wedge \text{when } y=1$. Zadefinujte na tejto triede čiastočne usporiadané $\{q\}$ podmnožiny (hranata podmnožina) zodpovedajúce tomu, že relácia R aproximuje reláciu S . Špeciálny prípad keď R a S sú funkcie musí zodpovedať aproximácii funkcii.
- 14) Definujte denotačnú a vstupno/výstupnú operáciu semantiku jednoduchého jazyka (priradenie, kompozícia, vetvenie, cyklus) a dokážte, že pre všetky programy P platí: $M[P] = O[P]$
- 15) Dana je nasledovná definícia významu "simultanne priradenie"


```

       $M[\lambda x_1. \lambda x_2. \lambda t. t; t] \sigma = \sigma \{ \lambda z. M[t] \sigma \}$ 
       $\sigma' = \sigma \{ \lambda z. M[t] \sigma \}$ 
      Uveďte kontrapríklad zodpovedajúci, že to nie je simultanne priradenie a navrhnite správne riešenie. Zdobovite.
      
```
- 16) Sformulujte a dokážte syntaktické kritéria korektnosti vypočtových pravidiel. Uveďte pravidlo, ktoré spĺňa toto kritérium.
- 17) Definovať podmienky na algebraickú štruktúru semantických domen a uviesť ich konštrukciu + dokaz. Vysvetliť induktívnu motiváciu, ktorá nas viedla k týmto požiadavkám.

- 18) Nech σ je množina stavov a $\sigma' = \sigma \cup \cup, \cup$. Uvažujeme triedu striktných relácií nad σ' (t, t), takých, že $(t,y) \in R \Leftrightarrow y=1$. Definujte na striktných reláciách vlastnosť R/S (hranate menšie rovné), ktorá vyjadruje fakt, že R aproximuje reláciu S (špeciálny prípad, keď R a S sú funkcie musí zodpovedať aproximácii funkcii).
- 19) Nech $C1$ a $C2$ sú cpo.
  - Dokážte tvrdenie: ak $C1$ je diskrétne cpo, potom $C1 \rightarrow S C2$ je podm. $C1 \rightarrow m C2$
  - Platí toto tvrdenie, aj keď $C1$ nie je diskrétne cpo? Dokážte, resp. uveďte kontrapríklad pre svoje tvrdenie.
- 20) Uvažujeme hypotetický iteratívny príkaz loop(b, S1, S2) definovaný semantickou rovniciou $M[\text{loop}(b, S1, S2)] = \text{najm. h. hr. } \phi$, kde $\phi_0 = \lambda \alpha. 1$

```

 $\phi_{i+1} = \lambda \alpha. \text{if } W(b) \sigma \text{ then } \phi_i \circ M[S1] \sigma \text{ else } M[S2] \sigma$ 
      Na základe zadaných príkazov (priradenie, kompozícia, vetvenie, cyklus) definujte programový segment  $S$  taký, že platí  $M[\text{loop}(b, S1, S2)] = M[S]$ . Dokážte.
      Zrejme to asi bolo  $M[S1] = \text{while } b \text{ do } S1 \text{ od } S2$ 
      
```
- 21) Sformulujte a dokážte tvrdenia, ktoré zaručujú, že semantiku rekurzívnej definície možno definovať pomocou najmenšieho pevného bodu.
- 22) Overté a zdovodnite, či je funkcia f [najmenším pevným bodom] funkcionalu zodpovedajúceho rekurzívnej definícii ϕ nad oborom prirodzených čísel.


```

       $f(x,y) = \text{if } x=0 \text{ then } y \text{ else } 0$ 
       $\phi(x,y) \leq \text{if } x=0 \text{ then } y \text{ else } \text{if } y=0 \text{ then } \phi(x-1,1) \text{ else } \phi(x-1, \phi(x,y-1))$ 
      
```
- 23) $\{x\}$: $\text{if } x > 100 \text{ else gulova sedem (alebo červené eso?)}$ či je najmenší pevný bod pre $\phi \leq \text{if } x > 100 \text{ then } x-10 \text{ else } \phi(x-11)$

Udajný pevný bod bol $f(y) = \text{if } x > 100 \text{ then } x-10 \text{ else } \dots$. Staci však vypočítať $f(100)$ a $f(100)$ a vyjdu rozne výsledky.
- 24) Nebezpečne korektné pravidlo.

Take pravidlo je napr. SPOS - sekvenčný POS. Najprv vyberie všetky výskyt ϕ , ktoré bude nahrádzať a potom ich jeden po druhom (rozumné postupne) nahradi. SPOS je korektný, lebo po konečné veľa krokoch nahradi všetky výskyt ϕ presne ako POS (a ten je korektný). SPOS ale nie je bezpečný. Niektorá z tých substitúcií nemusí byť bezpečná (vid definícia bezpečnej substitúcie), lebo môže substituovať "nepotrebné" ϕ .
- 25) Definovať operáciu semantiku C: Stat $\rightarrow (o \rightarrow \sigma^*)$
- 26) Overté a zdovodnite, či je funkcia f [najmenším pevným bodom] funkcionalu zodpovedajúceho rekurzívnej definícii ϕ nad oborom N

```

       $f(x,y) = \text{if } xy=0 \text{ then } x+y+1 \text{ else } 1$ 
       $\phi(x,y) \leq \text{if } xy=0 \text{ then } x+y+1 \text{ else } \phi(x-1,1), y-1$ 
      
```
- 27) Definujte požiadavky na algebraickú štruktúru semantických domen a uveďte ich konštrukciu vrátane dokazu, že domeny majú požadované vlastnosti. Vysvetlite intuitívnu motiváciu, kt. nas privedla k týmto požiadavkám.
- 28) Uvažujte semantiku charakterizovanú:


```

       $N[\text{while } b \text{ do } S \text{ od } j = U^0, P_{S1}]$ 
      kde
       $P_{S1,0} = \lambda \alpha. 1$ 
       $P_{S1,i+1} = \lambda \alpha. \text{if } W(b) \sigma \text{ then } M[S](P_{S1,i}(\sigma)) \text{ else } \sigma$ 
      Platí  $M = N$ ? Svoje tvrdenie zdovodnite.
      
```
- 29) Overté a zdovodnite, či je funkcia f [najmenším pevným bodom] funkcionalu zodpovedajúceho rekurzívnej definícii ϕ nad oborom N

```

       $f(x,y) = \text{if } x=0 \text{ then } y \text{ else } 1$ 
       $\phi(x,y) \leq \text{if } x=0 \text{ then } y \text{ else } \text{if } y=0 \text{ then } \phi(x-1,1) \text{ else } \phi(x-1, \phi(x,y-1))$ 
      
```
- 30) [spojitosť funkcionalu, prirodzene rozšírenie] a povedať o nejakých dvoch či sú spojitě